

ἀνέριστα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ μεσν. ἐπίρρ. ἀνέριστα = ἀφιλονίκητα.

Ἀστυνητή: Φρ. Ἀνέριστα ἔς τὸν οὐρανὸν (ἐπὶ ἀπολύτου ἀρνήσεως. Πβ. παραμύθ.: Κακότυχο βαιδί, εἶναι πολὺ ἄσκημ' ἀποπὰ ποῦ πὰς καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ στραφῇς! Τὸ παιδί ὅμως, ἀνέριστα ἔς τὸν οὐρανόν, δὲν ἤθελε μὲ κἀνένα δρόμο νὰ στραφῇ).

ἀνερος ἐπίθ. Τήλ. — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. νερό.

1) Ὁ στερούμενος ὕδατος, ὁ μὴ ἔχων ὕδωρ Λεξ. Δημητρ.: Ἀνερο νησί. Συνών. ἄνυδρος. 2) Ὁ μὴ ποτιζόμενος δι' ὕδατος Τήλ.: Ἀσμ.

Τὸ κυπαρίσσι τ' ἀνερο νερόν ἐπότισά το,
τὸ χαδεμένο σου κορμὶ ἐπαραγάπησά το.

***ἀνεροτριβιστος** ἐπίθ. ἀνιροτριβ' στον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *νεροτριβιστός < *νεροτριβίζω.

Ὁ μὴ ὑποστάς τριβὴν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς τὴν νεροτριβήν, ἐπὶ μαλίνου ὑφάσματος: Σκ'τὶ ἀνιροτριβ' στον.

***ἀνεργία** ἡ, ἀναργία Εὐβ. (Ὁξύλιθ.) ἀναργίας ὁ, Εὐβ. (Κονίστρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ μεσν. οὐσ. ἐργή.

1) Τάσις πρὸς ἐμετὸν Εὐβ. (Ὁξύλιθ.): Μ' ἐπίασε ἀναργία. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνακέρωμα. 2) Στομαχικὴ τις τάσις πρὸς ἐντόνους ἐργάς Εὐβ. Κονίστρ.: Ἀμα πιεῖν κρασί ὥστερα ἀπὸ σταφύλι, μὲ πιάνει ἀναργίας.

ἀνέρωτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Σούρμ. Τραπ.) ἀνέρωτους βόρ. ἰδιώμ. ἀνέρωτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *νέρωτος < νέρω.

Ὁ μὴ ἀναμειχθεὶς μεθ' ὕδατος, ἄκρατος: Γάλα-κρασί - ξίδι ἀνέρωτο κοιν. || Φρ. Τὸ πίνει ἀνέρωτο (ἐνν. τὸ κρασί. Ἐπὶ μεθύσου) Λεξ. Δημητρ. Μόνον τὸ πρῶτο κερνάει ἀνέρωτο (μόνον ἐν ἀρχῇ φέρεται τιμίως) αὐτόθ. Ἀντίθ. νερωμένος (ἰδ. νέρω). Πβ. ἀγναῖος 1, ἀγνός Β 1, ἄκρατος, μονᾶτος.

ἄνεσι ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἄνεσ' βόρ. ἰδιώμ. ἄνασι Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄνεσις.

1) Ἀνάπαυσις, ἡσυχία κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): Βρίσκω - ἔχω ἄνεσι. Ζῶ μὲ ἄνεσι (ἀνέτως) κοιν. Δὲν ἔχω ἄνεσι ἀπὸ τὸν δεῖνα (δὲν μ' ἀφίνει νὰ ἡσυχάσω, διαρκῶς μὲ ἐνοχλεῖ) πολλαχ. Ἐν εἶδεν σήμερον ἄνεσι Σύμ. Συνών. ἀναπαή 1, ἀνάπαμα, ἀναπαμός 1, ἀνάπασι 1, ἀνάσασι 2, ἀνασοή. 2) Ἀναπνοὴ σύννηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.): Παίρνω ἄνεσι (ἀναπνέω). Κρατῶ τὴν ἄνεσι. || Φρ. Δὲ μπορῶ νὰ πάρω ἄνεσι (νὰ συνέλθω ἐκ τοῦ μόχθου, νὰ παύσω ἐργαζόμενος ἢ κινούμενος, νὰ ἀναπαυθῶ) σύννηθ. Παίρνω ἄνεσι (κάμνω βαθεῖαν εἰσπνοὴν μέλλων νὰ βυθισθῶ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ μείνω πολὺ ὑπὸ τὸ ὕδωρ) Σύρ. (Ἐρμούπ.) Βαστᾷ πολλὴν ἄνεσι ἢ ἐν ἔχει ἄνεσι (δύναται ἢ δὲν δύναται νὰ μείνῃ πολὺ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης) Σύμ. Βγαίνω ἔς τὴν ἄνεσι (εἰς τὸν διαγωνισμόν τίς θὰ μείνῃ περισσότερο χρόνον ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἢ θὰ διανύσῃ μεγαλύτερον διάστημα κολυμβῶν ὑποβρυχίως) Μεγίστ. Μὲ μιὰν ἄνεσιν (ἀπνευστί) αὐτόθ. Πβ. ἀνάσα, ἀνέσι, ἀνέσια.

ἀνέσι τό, Εὐβ. — Μλελέκ. Ἐπιδόρπ. 15

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄνεσι.

Ἀνάπαυσις, ἡσυχία: Μὲ τ' ἀνέσια τρώει Εὐβ. || Ἀσμ.

Κυρά μου, κἀν' ἀπομονή, | κυρά μου, κἀν' ἀνέσι

Μλελέκ. ἔνθ' ἄν.

ἀνέσια ἡ, Ἡπ. Θράκ. Μακεδ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Κυνουρ. Λάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Φθιώτ.) ἀνεσιὰ Πάρ. (Λεῦκ.) ἀνασιὰ Μακεδ. (Καταφύγ.) ἀνάχια Πελοπν. (Λακων.) ἄνεσια Μακεδ. ἀνέσιο τό, Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) ἀνέσιον Εὐβ. (Στρόπον.) ἀνέσο Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀνεσία.

1) Ἀνεσις, ἡσυχία Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Στρόπον.) Ἡπ. Θράκ. Μακεδ. Πάρ. (Λεῦκ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Κυνουρ. Λάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Φθιώτ.): Ἐκατοσε μὲ τὴν ἀνέσια του κ' ἔφαγε Βούρβουρ. Ἐκαμα τὸ φαγεῖ μὲ τὴν ἀνέσια Θράκ. Ἐγὼ ἡτρώα κ' ἐσὺ ἡρῆες καὶ μοῦ χάλασες τ'ν ἀνεσιὰ μ' (ἡτρώα = ἔτρωγα) Λεῦκ. Μὲ τὸ ἀνέσιο του ἔρκεται Αὐλωνάρ. Φάι μι τ' ἀνέσιον σ', δὲ σὶ τρέχ'νι Στρόπον. Δὲ μ' ἄφ'σε νὰ πάρω ἀνέσο Σκῦρ. || Ἀσμ.

Τρεῖς ἀλαφτῖνες τοῦ τρανοῦν κ' οἱ τρεῖς καλλιαντρουμένεις, ἢ μιὰ τρανάει μι τὴν ἀντρά κ' ἢ ἄλλ' μι τὴν ἀνέσια Μακεδ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Βεκκ. Ἀνέκδ. 395,27 «ἀνεσιάν, τὴν ἀνεσιν καὶ τὴν ἄδειαν. Κρατῖνος ἐν Βουκόλοις».

β) Ἐπιρρηματ., ἐν ἀνέσει, ἡσυχῶς Ἡπ. Μακεδ. Πελοπν. (Λάστ.) Στερελλ. (Φθιώτ.): Πάινα ἔς τοῦ δρόμου ἄνεσια ἄνεσια Μακεδ. || Ἀσμ.

Σιγαλά, παιδιά, κὶ ἀνέσια, | μὴ στραβένετε τὰ φέσια

Λάστ.

Σουράφι μου ἀλεφαντινὸ κὶ ἀκόνι ἀπὸ τὴν Πόλι,
ἀνέσια ἀνέσια νὰ διαβῆς, τρίχα νὰ μὴ τοῦ κόνης

Ἡπ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Διγεν. Ἀκρίτ. ἐν Λαογραφ. 3,576 στ. 795 «ἐπῆγεν καὶ ἐπέξυσεν κάτω καὶ ἀνέσια ἐσύντυχεν | τὸν πρωτοστράτορά του». Συνών. ἀγάληα 1, ἀπαγάληα, σιγά, σιγανά. 2) Ἀναπνοὴ Μακεδ. (Καταφύγ.)

Πβ. ἀνάσα, ἄνεσι, ἀνέσι.

ἀνέσοδη ἡ, Ἰόνιοι Νῆσ. (Κέρκ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνέσοδος < ἀ- στερητ. καὶ ἔσοδο κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. χροναί.

Τὸ ἔτος τῆς μὴ παραγωγῆς τῆς γῆς, τῆς ἐλλείψεως ἔσοδεας: Ἐφέτος ἔχουμ' ἀνέσοδη Κέρκ. Ἀπὸ σοδεῖς μῆς τρώει ἢ ἀνέσοδη Ἰόνιοι Νῆσ.

ἀνέσπερος ἐπίθ. ΔΣολωμ. 103

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀνέσπερος.

Ὁ μὴ δύων: Ποίημ.

Ἀνέσπερα ἀστέρια | τοῦ Πλάστη ἀπ' τὰ χέρια
ἐβγαίναν λαμπρά.

ἀνέστης ὁ, Σύρ.

Ἐκ τοῦ ἀνέστη ἀρχ. τοῦ ρ. ἀναστένω.

Ἡ τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως: Κάμασι τὸν ἀνέστη. Πβ. Ἀνάστασι. Ἡ λ. καὶ ὡς κύριον ὄν. πολλαχ.

ἀνετή ἡ, Κάλυμν. Ρόδ. Σύμ. Τήλ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀνετός.

1) Ἀδεια, εὐκαιρία Νίσυρ. — Λεξ. Δημητρ.: Σὰν ἔχω ἀνετή, θὰ ῥθω νὰ σὲ βοηθήσω ἔς τὸν τρύγο Λεξ. Δημητρ.

2) Τὸ μέρος τοῦ φούρνου, τὸ ὁποῖον καθαρίζομενον ἐκ τῶν ἀνθράκων καὶ τῆς τέφρας χρησιμοποιεῖται πρὸς ἔψησιν τῶν ἄρτων (δηλ. μέρος ἀπὸ πηλῶν, ἐλεύθερον, ἀνετον) Κάλυμν. 3) Ὁ παρὰ τὸ στόμιον τοῦ φούρνου λακκίσκος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποτίθενται οἱ ἐξαγόμενοι

